

De wonderbaarlijke visvangst

Preek over Lucas 5:1-11

Te lezen: Lucas 5:1-11
Hilversum, 2 april 1967

Een paar woorden kunnen een op zichzelf onbegrijpelijke gebeurtenis soms in één keer duidelijk maken. Een duistere geschiedenis komt door enkele betekenisvolle woorden vaak in een helder licht te staan. Dat kan zeker gezegd worden van de geschiedenis die wij samen uit de bijbel gelezen hebben.

Petrus zal later nog wel eens terug gedacht hebben aan die bewogen en beslissende dag uit zijn leven. En dan sprongen de gebeurtenissen hem weer in gedachten. Eerst dat netten spoelen, samen met de andere vissers, allen wat mismoedig na een nacht van vergeefse vangst. Toen de onderbreking van hun werk door Jezus en al die mensen die zich om hem verdrongen. De toespraak van Jezus, vanuit een van de vissersboten. En daarna dat merkwaardige bevel van Jezus, echts iets van een leek, om de netten nog eens uit te zetten, overdag nota bene, en in het diepste gedeelte van het meer! Hoe dwaas het bevel ook, Petrus had het toch maar opgevolgd, per slot van rekening had deze Jezus kortgeleden zijn schoonmoeder nog van een koortsaanval genezen.

En dan de dingen, die in Petrus' herinnering niet op een rij stonden, maar door hun onverwachte en overrompelend karakter door elkaar tuimelden: het gewicht van de vangst, dat de netten bijna deed scheuren, en de schepen zinken. En het gewicht van een Petrus overweldigend zondebesef, dat Petrus voor Jezus op de knieën deed vallen en hem deed uitroepen: 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens'.

En aan het eind van deze brokstukken herinnering die woorden van Jezus: 'Wees niet bang, voortaan zul je mensen vangen'.

Woorden die eenheid brachten in die onsamenhangende gebeurtenissen van die dag. Want Petrus had het later leren begrijpen: die hoogst merkwaardige dag uit zijn vissersloopbaan stond geheel in het teken van Jezus' opdracht om een visser van mensen te worden. Toen Petrus later in het zendingswerk van de gemeente stond, heeft hij het gezien: Jezus had aangeknoopt bij de praktijk van zijn dagelijks werk om hem duidelijk te maken, waarop het aankwam, wanneer je mensen trachtte te vangen voor Gods koninkrijk.

'Voortaan zul je mensen vangen.' Deze woorden maakten van die elkaar onverwacht opeenvolgende losse gebeurtenissen een doelgerichte geschiedenis. Die vergeefse vangst 's nachts. Die alle visserservaring tartende opdracht van Jezus, het overdag nog eens te proberen. Die overweldigende vangst daarna. Dat overrompelende besef van Jezus' heiligheid en van eigen zondigheid. Petrus had het allemaal leren zien in het licht van Jezus' opdracht om mensen te winnen voor Gods zaak.

Zo mogen ook wij deze geschiedenis verstaan. Want het verhaal van de wonderbaarlijke visvangst staat niet beschreven in het persoonlijk dagboek van Petrus, maar in onze bijbel. Deze geschiedenis heeft door de eeuwen heen iets te zeggen gehad aan de gemeente van Jezus Christus. Want met Petrus is de gemeente geroepen tot het winnen van mensen voor Gods rijk. Is de gemeente geroepen tot zending en evangelisatie. Elk wonder van Jezus is een teken van Jezus' macht. En het is een teken van het komende rijk van God.

Wanneer Jezus een krankzinnige bevrijdde van een boze geest, dan demonstreerde hij daarmee zijn macht over het rijk van Satan. En hij bepaalde de mensen bij het komende rijk van God, waarin de macht der duisternis geheel afwezig zal zijn. Wanneer Jezus een zieke genas, dan was die genezing een teken van Jezus' macht over die ziekte. Maar het was ook een teken van het koninkrijk van God, waarin geen ziekte zal heersen.

De geschiedenis van de wonderbaarlijke visvangst vertelt ons, dat Jezus macht heeft over de wetten van de natuur en over de vissen in het meer.

Petrus en zijn makkers waren ervaren vissers. Zij kenden het gedrag van de vissen in het Meer van Gennesaret. Goede vangst kon je 's nachts verwachten, in het ondiepe gedeelte van het meer. Jezus droeg hen op overdag de netten uit te zetten, in diep water. En tegen alle menselijke ervaring en berekening in, haalden zij toen een vangst binnen als nooit tevoren. Hier was maar één conclusie mogelijk: Jezus had macht over de vissen in het meer. Jezus zelf had er voor gezorgd, dat de netten tot scheurens toe vol vis zaten. Die wonderbaarlijke visvangst was het werk van Jezus zelf.

We hebben gezegd, dat we de geschiedenis van de wonderbaarlijke visvangst moeten zien in het licht van Jezus' opdracht om visser van mensen te wezen. En dan houdt die wonderbaarlijke vangst een geweldige belofte in voor de uitvoering van Jezus' opdracht.

Petrus heeft tijdens zijn leven een machtige inlossing van deze belofte meegemaakt. Hij is immers betrokken geweest bij de zegetocht van het evangelie, in de eerste eeuw van onze jaartelling. Palestina, Klein-Azië, Griekenland, Italië: overal waar het evangelie gepredikt werd, werden mensen gewonnen voor Jezus Christus.

Deze zegentocht was niet allereerst een indrukwekkende demonstratie van vroegchristelijk organisatietalent of zendingsmethodiek. Uit het Nieuwe Testament krijgen we eerder de indruk, dat de zegen op de zendingsarbeid die eerste gemeentes als het ware overspoelde. Dat gemeentelijke organisatie en gelovig inzicht soms dreigen te bezwijken onder het gewicht van die zegen, zoals de schepen van de discipelen dreigden te bezwijken onder het gewicht van de wonderbaarlijke visvangst.

Zeker, het is belangrijk erop te wijzen, dat een man als de apostel Paulus op zijn zendingsreizen met overleg te werk is gegaan. Hij heeft Christus' opdracht tot het vangen van mensen uitgevoerd met inzet van al zijn capaciteiten en mogelijkheden. En er zijn er meer geweest als Paulus, wier namen minder bekend zijn. Maar het overweldigend resultaat van hun arbeid valt niet te verklaren uit zendingsinzicht of goed geleide evangelisatie ijver. De oorzaak van de groei van de eerste christelijke gemeentes moet niet gezocht worden in haarzelf, maar in haar Heer, Jezus Christus. De uitbreiding van het oudste christendom was in de eerste plaats de zegetocht van Christus' reddende liefde, die door de Heilige Geest beslag legde op mensenlevens. Zending en evangelisatie zijn vooral het werk van Christus zelf, door de Heilige Geest. En ook in latere tijden is de belofte van de wonderbaarlijke visvangst op soms overweldigende wijze ingelost. Wij spreken dan van een opwekking.

Er zijn steeds weer tijden geweest, dat de reddende macht van Jezus de mensen als het ware in de armen dreef van hen, die vissers van mensen trachtten te zijn. Er zijn telkens periodes geweest, dat de Heilige Geest zo machtig beslag legde op levens van mensen, dat kerkelijke organisaties en evangelisatiecomités bijna onder de zegen van hun arbeid bezweken.

De opdracht tot zending en evangelisatie begint met de belofte van de wonderbaarlijke visvangst. De belofte van Jezus' reddende macht, die door de

Heilige Geest beslag zal leggen op de mensen die wij voor Christus trachten te vangen. Zending en evangelisatie zijn allereerst het werk Christus zelf. Wij moeten slechts bedacht zijn op Christus' stem en op zijn woord de netten uit te zetten.

Wil dat nu zeggen, dat het zeil van onze evangelisatietenten zal dreigen te scheuren vanwege de mensen, zoals de netten van de discipelen dreigden te scheuren vanwege de vissen? Dat onze kerken de mensen nauwelijks zullen kunnen bevatten, zoals de schepen van de discipelen bijna te klein waren voor de vissen?

Dat is inderdaad mogelijk. Wat Christus in het verleden elders gedaan heeft, kan hij ook nu onder ons doen. Wij mogen de Heer bidden, dat hij zijn reddend werk onder de mensen zo krachtig wil verrichten, dat wij de zegen van ons werk nauwelijks meer aan kunnen. Maar we moeten ons dan wel goed herinneren, dat een wonder van Jezus niet alleen een teken is van Jezus' macht hier en nu. Het is ook een teken van het komende rijk van God, waarin Jezus' macht alles en allen zal omvatten.

Een genezing door Jezus verricht, stelde ook het koninkrijk Gods present, waarin geen ziekte gevonden zal worden. De opwekking van Lazarus was ook een teken van het rijk, waarin de dood geen macht zal hebben. En ik geloof, dat de geschiedenis van de wonderbaarlijke visvangst zo óók heen wijst naar het koninkrijk van God dat komende is.

In de voleinding zullen de netten definitief binnengehaald worden. Dan zal het resultaat van alle zending en evangelisatie zichtbaar worden. Dan zal de belofte van de wonderbaarlijke visvangst ingelost blijken te zijn.

Een ontelbare schare geredden zal de lof zingen van Christus' reddende liefde. Een getal dat ons begrip te boven gaat zal de triomf zijn van Christus' liefdemacht.

Soms beleven we in een opwekking al iets van dit grote zendingsfeest.

Maar het kan ook zijn, dat de zegen van ons evangelisatiewerk zich niet openbaart in grote getallen, terwijl wij toch op Jezus' woord de netten hebben uitgezet. Wij mogen dan weten, dat Christus toch zijn werk doet. En dat de nu nog vaak verborgen zegen van ons werk eens zichtbaar zal worden in het koninkrijk van God.

Evangelisatie en zending zijn het werk van Christus zelf. Christus zelf legt door de Heilige Geest beslag op de mensen. Wij moeten slechts bedacht zijn op Jezus' stem, en op zijn bevel de netten uitzetten.

Petrus en de zijnen deden de vangst van hun leven op een uur en een plaats, waarop volgens hun inzicht en ervaring elk resultaat onmogelijk moest worden geacht.

Jezus kan ons gebieden zending en evangelisatie te bedrijven op een plaats en onder omstandigheden, die volgens ons inzicht en onze ervaring elk resultaat bij voorbaat uitsluit. Maar als wij dan gehoorzamen, zullen ook wij merken, dat onze onmogelijkheden Jezus' mogelijkheden zijn. Want Christus zelf is door zijn reddende macht bezig met de mensen. Ons evangelisatiewerk is allereerst Christus' werk.

Daarom gaat de zegen van ons werk, onze ervaring en ons inzicht ver te boven.

Dit moet ons vrijmaken van ons inzicht en ervaring en ons binden aan Jezus' stem.

Bepaalde arbeidsmethodes vertonen in de gemeente van Jezus Christus de neiging door gebruik geheiligd te worden. Oudere leden van de gemeente kunnen soms vol vuur vertellen over deze aanpak van het jeugdwerk en die evangelisatiemethode, die vroeger zulke zegenrijke resultaten opleverden. En zij hebben de neiging die zegenrijke arbeidsmethodes uit het verleden absoluut te verklaren, ook voor het heden.

Wanneer je zendingsboeken uit het verleden leest, kun je onder de indruk komen van de zegen die rustte op de arbeidsmethoden van zendelingen uit vroeger jaren. En je hebt de neiging de zendelingen van vandaag daarom maar met dezelfde instructies uit te zenden. We moeten het daarom nog eens zeggen: het werk van Christus kent geen absolute methodes. De Heilige Geest bindt zich niet aan bepaalde inzichten. Die met alle menselijke ervaring en inzicht spottende geschiedenis van de wonderbaarlijke visvangst moet ons vrij maken van onze ervaring en ons inzicht, en ons binden aan Jezus' stem.

Voor ons, die geroepen zijn vissers van mensen te wezen, is er maar één parool: bedacht zijn op de stem van Christus, die ons beveelt de netten uit te zetten. We moeten een open oog hebben voor wat er omgaat in de mensen om ons heen, die mensen zijn waarop Christus beslag wil leggen. Wij moeten een open oog hebben voor alle plaatsen, waar Christus ons kan gebieden de netten uit te zetten. De gemeente moeten een open oog hebben voor alle arbeidsmethoden, die de Heer ons zou kunnen bevelen te gebruiken. Wanneer wij zo open staan voor Christus, zullen wij zijn stem kunnen verstaan. En dan zullen wij op zijn bevel het zendings- en evangelisatiewerk kunnen verrichten, in de verwachtingsvolle zekerheid, dat Christus zijn reddend werk verricht.

De geschiedenis van de wonderbaarlijke visvangst vertelt ons niet alleen over de opdracht tot het vangen van mensen voor Gods rijk. Zij vertelt ons ook over de mens, die deze opdracht van Christus ontvangt. Het gaat niet alleen over zending en evangelisatie. Het gaat ook over de zending en de evangelist, over u en mij.

Dat gedeelte begint, als Petrus voor Jezus op de knieën ligt, en zegt: 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens'.

Wanneer iemand zulke grote woorden in zijn mond neemt, gaan we er wat achter zoeken. Dergelijke taal kan voor ons gevoel slechts komen uit het berouwvol hart van een groot zondaar. Sommigen van u vermoeden nu misschien een of andere grote en geheime zonde bij Petrus, waar de Bijbel ons verder niet over inlicht. Of een ander herinnert zich, dat Petrus een impulsief mens was, die zijn mond nog al eens voorbij sprak. En hij meent, dat we deze woorden van Petrus met een korreltje zout moeten nemen, net als zijn andere woorden.

Waarom zoeken we de verklaring van Petrus' zondebesef zo ver van huis? Het gaat niet aan, Petrus zwarter af te schilderen, dan de gemiddelde, eerlijke en hardwerkende Nederlandse huisvader. En we hebben ook geen reden om Petrus' zondebelijdenis op rekening te zetten van zijn impulsiviteit. Petrus werd tijdens de wonderbaarlijke visvangst overweldigd door Jezus' macht en heiligheid. En toen wist hij zich tegenover deze Jezus een zwak en onheilig mens. De ongedachte zegen van die vangst deed Petrus spontaan voor Jezus op de knieën gaan.

Geestelijk arm en afgestompt is de mens, die Petrus hierin niet kan navoelen. U zult het toch ook wel hebben meegemaakt, dat u iets in het leven ten deel viel, waarvan u nauwelijks durfde dromen. Iets waarvan u wist het niet door eigen prestatie verkregen te hebben. De gunstige uitslag van een examen waar u vreselijk tegenop zag. Een promotie op kantoor, die u al lang had afgeschreven. Een onverwachte verzoening met vrienden of familieleden, waarmee u in een pijnlijke onenigheid leefde. Hoe beleeft u dergelijke onverwacht en ongedacht mooie dingen in het leven? Als het gelukkige toeval, zonder hetwelk een mens nu eenmaal niet wél vaart? Of als een uitbetaling van Gods kant, waarop u recht had?

Arm is de mens die zich niet meer door Gods zegen laat verrassen en overrompelen. Afgestompt is de mens, die het onverwacht en ongedacht mooie in het leven niet meer beleeft als een hem tegelijk dankbaar en klein makende zegen van Christus. Toen Petrus geconfronteerd werd met Jezus' macht, liefde en zegen in zijn leven, wist hij zich een klein, hulpeloos en zondig mens. In de ontmoeting met de zegenende en genadige Christus beseft de mens de diepte van zijn eigen verlorenheid en onwaardigheid. 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens'. En dan gebeurt juist het tegenovergestelde. Jezus distantieert zich niet van Petrus. Hij verdwijnt niet uit zijn leven, maar vertrouwt hem een grootse taak toe: 'Voortaan zul je mensen vangen!'

Petrus had zichzelf tegenover Jezus leren kennen als een zwak en zondig mens. En toen bleek, dat Jezus' macht en heiligheid zich voleindigt in liefde en genade. De zegen van de wonderbare visvangst had Petrus tot zondebelijdenis gebracht. En in antwoord hierop nam Jezus Petrus in dienst als evangelist. In de ontmoeting met de mens wil Jezus zijn liefde en genade het eerste en het laatste woord laten spreken. Petrus ontving zijn opdracht om mensen te winnen voor Gods rijk als een stuk genade. Die zendingsopdracht was voor hem een stuk concreet geworden vergeving. Elke zending, elke evangelist, daar horen u en ik ook bij, begint zijn loopbaan aan de voeten van Jezus, met de woorden 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens.' Want Jezus zoekt mensen aan wie hij zijn zendingsopdracht als een stuk genade kwijt kan. Jezus roept mensen in zijn dienst, waarvan het dienstverband gegrond is in genade en vergeving. Jezus zoekt evangelisten, die het resultaat van hun werk beleven als een dankbaar en klein makende zegen. Iemand die in Jezus' dienst staat en resultaat van zijn werk mag zien, kan hierdoor alleen maar meer afhankelijk worden van de Heer. Want hij weet, dat zijn werk eigenlijk het werk is van Christus' machtige liefde. In elke zegen op zijn arbeid beleeft hij zowel zijn eigen onwaardigheid, als de genade van Christus, die hem toch wil gebruiken.

Een gemeente die met succes evangeliseert, kan eigenlijk niet tot zelfvoldaanheid komen. Want elk succes zal zo'n gemeente bepalen bij eigen onmacht en Christus' macht, bij eigen onwaardigheid en Christus' genade.

Jezus' opdracht tot zending en evangelisatie begint met de belofte van de wonderbaarlijke visvangst.

Dat is de belofte van Jezus' reddende macht, die door de Heilige Geest beslag zal leggen op de mensen, die wij voor Christus trachten te winnen. Evangelisatie en zending zijn allereerst het werk van Christus zelf. Dat maakt ons vrij van onze menselijke berekeningen en ervaringen en bindt ons aan Christus' stem, die ons zal bevelen hoe en waar wij de netten moeten uitzetten. Dat is ook de belofte van het grote zendingsfeest in het koninkrijk van God. Een ontelbare schare geredden zal de lof zingen van Christus' reddende liefde. En daarmee zal ook de nu nog vaak verborgen zegen van ons evangelisatie- en zendingswerk zichtbaar worden.

Een ieder die Jezus in zijn dienst roept, dat zijn wij allen, begint zijn loopbaan aan Jezus' voeten, in het besef van eigen zonde en onwaardigheid. En hij ontvangt zijn zendingsopdracht als een stuk levenspraktijk geworden genade.

We moesten nu luisteren naar het getuigenis van de apostel Paulus. De man, die beter dan wie ook heeft begrepen wat het betekent mensen te winnen voor Christus.

Hij schrijft in 1 Korintiërs 15 over zijn leven en werk: 'Ik ben de minste van de apostelen, ik ben de naam apostel, omdat ik Gods gemeente heb vervolgd. Alleen

dankzij zijn genade ben ik wat ik ben. Ik heb harder gezwoegd dan alle andere apostelen, niet op maar dankzij Gods genade'.

Amen.